

i jaźni. Wykazuje przy tym dużą przenikliwość w ujmowaniu skomplikowanych procesów psychiki ludzkiej.

Samo pojęcie jaźni, chociaż obciążone balastem dodatkowych znaczeń, nie może budzić zastrzeżeń - jest nawet konieczne dla oznaczenia psychofizycznej jedności człowieka. Każda analiza psychiki ludzkiej stanowi zarazem abstrakcyjne wydzielenie z całości zachodzącego procesu tego, co nierozdzielalnie z tą całością związane. Trentowski, mimo skłonności do piętrowych podziałów, całość tę podkreśla. Jego właśnie poznawcze ciała, i duszy /realności i idealności człowieka/ mieszczą się w pojęciach współczesnej psychologii, a właśnie jaźni /rzeczywistość człowieka/ łączą je w sobie ci podkreślają konieczność utrwalania tej łączności - jakbyśmy dzisiaj powiedzieli, łączność między pierwszym i drugim układem sygnalizacyjnym. Ostatecznie czyni źródłem poznania tylko trzy władze: Zmysł, Umysł i Mysł. Dwa pierwsze źródła nie budzą wątpliwości; trzecie /Mysł/ rozumiał jako połączenie "Zewnętrzności" z "Wewnętrznością", przydzielał jaźni i wyraźnie łączył z jego pojęciem praktyką, jako działanie indywidualne.

W ten sposób jak początkowo z pojęcia jaźni metafizykę, tak ze struktury jaźni wyprowadził trzystopniową teorię poznania. Doświadczenie jako źródło poznania bytu, znawca źródłem empirycznym poznania; refleksję, jako źródło poznania ducha /świadomości zwracającej się ku sobie/ - źródłem metafizycznym poznania, a myślenie filozoficzne, jako źródło poznania całej rzeczywistości - filozoficznym źródłem poznania, łączącym w sobie doświadczenie /aposteriori/ i refleksję /a priori/ w stanowisku a`totali, tak jak rzeczywistość jaźni łączy w sobie byt i świadomość. Z myśleniem filozoficznym wiązał wyraźnie działanie indywidualne.

Już z teorii bytu i teorii poznania wynikały u Trentowskiego cele stawiane życiu ludzkiemu, a etyka jego dokładnie jeszcze te cele umocniła i stała się fundamentem ideału wychowawczego i pedagogiki. Etyka łączy się u Trentowskiego z metafizyką i teorią poznania, ale